

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2019

Marking Scheme

Lithuanian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Atsakykite į visus 1, 2, 3 dalyse pateiktus klausimus aiškiai ir taisyklinga lietuvių kalba

VERTINIMO SCHEMA

I DALIS

(30 /100)

Remdamiesi tekstu atsakykite į pateiktus klausimus:

1. Paaiškinkite šių žodžių ir posakių reikšmę:

a) švaistomasi į kairę ir į dešinę

Lengvai, per dažnai rašomos rekomendacijos.

(1 taškas)

b) pieno išmilžis

Pieno kiekis (kilogramais, litrais), gaunamas iš melžiamo gyvulio.

(1 taškas)

c) publikacijų šūsnys

Gausa, didelis kiekis.

(1 taškas)

d) Visuotinė infliacija

Vertybių sumenkėjimas jaučiamas visose gyvenimo srityse: kultūroje, žiniasklaidoje, bendravimo sferoje, maisto ir paslaugų srityse.

(1 taškas)

e) lėkšta informacija

Paviršutiniška, bevertė.

(1 taškas)

2. Kokias šiuolaikinio gyvenimo vertybes ir tendencijas pateikia autorius? (5 taškai)

Mes gyvename skubėjimo, laiko neturėjimo ir visuotinės infliacijos laikmečiu. Neturime laiko sau, mylimoms knygoms ir draugams, neturime laiko gyventi bei džiaugtis kasdienybė.

Dirbame daugelį darbų vienu metu. Esame nuolat užimti. Viskas atliekama greitai: greitai valgoma, skaitoma, rašoma, kalbama, bendraujama. Kartu tai ir greitas bei lengvas vartojimas – įskaitant ir meno kūrybinių vartojimą. Neįsigilinama į meno kūrybinių prasmę, bendraujama paviršutiniškai su draugais.

Kiekybės, rezultato ir pasiekimų svarba; reikia daug pagaminti, parašyti daug straipsnių, padaryti daug darbų, turėti daug rekomendacinių laiškų, kad būtum įvertintas, pastebėtas,

kad būtum žinomas.

Viskas greitai ir nuolat praranda savo vertę.

3. Remdamiesi tekstu ir Jūsų nuomone, paaiškinkite sakinį: „Greiti dalykai dažnai esti menkaverčiai“. (5 taškai)

Autorius teigia, kad greiti dalykai neturi didelės vertės. Greitai pagaminamas ir suvalgomas maistas paranda sujungimo, dalijimosi, bendravimo funkciją. Greitas skaitymas, rašymas, greitas meno kūrinių vartojimas neatveria juose slypinčių prasmės klodų, kultūrinių vertybių. Greitas kalbėjimas susiaurina auditorijos akiratį, nesuteikia galimybės pamąstyti. Greitas bendravimas sunaikina artimus ir šiltus ryšius, tikri draugai pakeičiami virtualiais.

4. Remdamiesi tekstu ir Jūsų nuomone, paaiškinkite, ką reiškia „Suomijos gyvenimo tempas yra amžina sekmadienio popietė, o Baltijos šalių – nuolatinis pirmadienio rytas“? (5 taškai).

Remdamiesi tekstu, galime pasakyti, kad Suomijos gyvenimo tempas atrodo ramus, be streso, mokant džiaugtis ir mėgautis gyvenimu. Baltijos šalių gyvenimo ritmas lyginamas su nuolatinio pirmadienio rytu. Tai galėtų reikšti nuolatinę konkurenciją, kovą, stresą. Skandinavijos šalyse daug dėmesio skiriama asmenybės vystymuisi, socialinei gerovei. Sauna yra tapusi Skandinavijos šalių kultūros dalimi. Ji suteikia galimybę atsipalaiduoti po dienos darbų. Švedijoje *fika* – kavos pertrauka su kolegomis, draugais. Kartu tai ir socialinis fenomenas, kurio metu bendraujama, sustojama ir mėgaujamasi akimirka.

5. Kas, autoriaus ir Jūsų nuomone, lemia vertybių nuvertėjimą? (5 taškai)

Globalizacija yra viena iš vertybių nuvertėjimo priežasčių. Civilizacijos, technologijų pažanga, tarpusavio ryšių intensyvėjimas, keliavimas ne tik palengvina, paspartina, pagerina mūsų gyvenimą, bet tuo pačiu ir pripratina prie lengvai ir greitai pasiekiamo rezultato. Kiekvėbė nugali kokybę. Nebesuvokiame tikrų vertybių, pasimetame informacijos sraute, nebemokame atsirinkti vertingų straipsnių, knygų, laidų, pašnekovų.

Palengvinantis virtualus gyvenimas mus izoluoja nuo žmogiškų santykių esmės. Draugai paverčiami pseudo draugais, elektroniniai laiškai, internetinės svetainės prigrūstos reklamos, šiukšlių, bevertės informacijos.

6. Kokią alternatyvą siūlo autorius tekste? Ar Jūs su ja sutinkate? Kodėl? (5 taškai)

Autorius siūlo alternatyvą neskubėti, apmąstyti, ką daryti greitai, o ką lėtai.

Autorius teigia, kad „greitai reikėtų daryti tą, kas susiję su mūsų veiklos priemonėmis, bet jokiū būdu ne su tikslais ar juolab prasmės šaltiniais“.

Autoriaus nuomone, reikėtų retai ir greitai posėdžiauti, greitai rašyti ataskaitas, greitai ir nedaug kalbėti apie darbą. Jis turi būti dirbamas, o ne aptarinėjamas. Reikėtų greitai bendrauti su biurokratais, greitai skaityti laikraščių ir interneto portalų žinias. Mes turėtume visai neskaityti destruktivos ir lėkštos informacijos.

Anot autoriaus, mes turėtume mėgautis lėtu geros literatūros skaitymu nuolat sugrįžtant prie didžiųjų tekstų; pakartotiniu mėgstamų spektaklių ir filmų žiūrėjimu; lėtu bendravimu su draugais ir šeimos nariais. Turėtume neskubant mėgautis mylimais peizažais ir muziejais.

Lėtas maistas turi savo vertę. Laikas praleistas prie stalo, sustojant, bendraujant atveria bendravimo, artimesnio ryšio galimybes. Kartu tai dalijimosi metas.

PASTABA: Vertinant antrosios ir trečiosios dalių atsakymus, bus atsižvelgiama į šiuos dalykus:

1. Temos suvokimas: Kandidatas suvokia temą, pagrindinę mintį ir geba aiškiai jas atskleisti. Tinkamai argumentuojama asmeninio, visuomeninio gyvenimo pavyzdžiais, savo kultūrine patirtimi, argumentai išsamiai paaiškinti ir išplėtoti. 30%
2. Teksto struktūra ir vientisumas: Rašinio tekstas vientisas, nuoseklus, pastraipos logiškai siejamos, nėra nemotyvuotų pasikartojimų, tikslingai cituojama. Laikomasi teksto struktūros reikalavimų. 30%
3. Kalbinė raiška: Kandidatas geba sklandžiai, aiškiai, logiškai, nuosekliai, netuščiažodžiaudamas perteikti savo mintis ir nuomonę. Jo žodynas turtingas, vartojamos įvairios sakinių konstrukcijos. 30%
4. Kalbos normų laikymasis: Rašybos, skyrybos, gramatikos, žodyno, taisyklių ir normų laikymasis. 10 %

II DALIS

(30/100)

Remdamiesi tekstu ir jūsų patirtimi, pakomentuokite šią mintį: „visa gyvenimo prasmė ir vertė slypi startiniame jaudulyje ir finišavime“. Savo teiginius argumentuokite (ne mažiau kaip 100 žodžių).

Gyvenimo prasmė neslypi tik startiniame jaudulyje ir finišavime. Pats bėgimas gali būti svarbesnis už finišo įveikimą.

Šiuolaikinio gyvenimo vertybės yra greito ir aukšto rezultato siekimas. Kad būtum pastebėtas, kad užimtum svarbią vietą visuomenėje reikalingi rezultatai, didelis kiekis nuveiktų darbų.

Tai turi tokią didelę reikšmę mūsų visuomenėje, kad mes nebegalvojame, kas mums iš tikrųjų svarbu. Ar nuolat skubėdami neprasilenkiame su tikromis vertybėmis, tikrais šiltais tarpusavio santykiais su šeima, bendradarbiais, kaimynais ar nepažįstamais žmonėmis? Nuolatinė konkurencija sukuria įtampą, negalime pasitikėti bendradarbiais, siekiančiais to pačio posto (gali būti ir tų pačių pareigų), pripažinimo. Noras mokytis groti pianinu, sportuoti ar užsiimti kita veikla turi būti lydimas malonumo, o ne tik naudos, pasiekimų tikslų.

Ar mes jaučiame malonumą atliekamoje veikloje ar tik darome kažką dėl to, kad reikia pasiekti atitinkamus rezultatus. Mokydamiesi kalbą turėtume pajusti malonumą, norą turėti galimybę bendrauti su ta kalba kalbančiais žmonėmis, o ne tik galvoti apie tai, kad mūsų CV (gyvenimo aprašymas) būtų įspūdingas.

III DALIS

(40/100)

Samprotavimo rašinys

Pasirinkite vieną iš pasiūlytų temų ir parašykite samprotavimo tipo rašinį (apytiksliai 300 žodžių). Atsakykite į pasirinktą klausimą pateikdami argumentus už ir prieš.

1. Ar įmanoma XXI amžiaus jaunuoliui sulėtinti jo gyvenimo tempą?
2. Metų pertrauka baigus mokyklą – nauda ar laiko švaistymas?

Riškiai parašytas rašinys, atsakantis į pasirinktą temą, atspindintis logišką minties dėstymą, parodantis, jog užduotis suprasta, parašytas aiškia ir taisyklinga kalba (apytiksliai 300 žodžių).

